

### บทที่ 3

การจำแนกคำลักษณนามตาม เกณฑ์รูปคำและการเกิดร่วมกับคำบอกจำนวน

คำลักษณนามที่รวบรวมจากผู้บอกภาษาดังกล่าวแล้วใน 1.6.1 มีจำนวนทั้งสิ้น 386 คำ ในบทนี้จะกล่าวถึงการจำแนกคำลักษณนาม เหล่านี้ตามรูปของคำและความเป็นไปได้ในการเกิดร่วมกับคำบอกจำนวน

#### 3.1 การจำแนกคำลักษณนามตาม เกณฑ์รูปคำ

##### 3.1.1 ลักษณะของรูปคำ

ภาษาล่าหู่ละ เป็นภาษาคำโดดคล้ายคลึงกับภาษาไทย มีหน่วยคำที่มีพยางค์เดียว เป็นจำนวนมาก และมีลักษณะการสร้างคำด้วยการรวมพยางค์คำมูลเข้าเป็นคำประสม (Compounding) เป็นลักษณะสำคัญในภาษา ส่วนการสร้างคำโดยการเติมอุปสรรค (Prefixes) นั้น มีอยู่เป็นส่วนน้อย ดังนั้นคำที่มีหลายพยางค์ส่วนใหญ่จึงมักมีลักษณะเป็นคำประสม ที่หน่วยคำซึ่งเป็นองค์ประกอบของคำเอง เป็นหน่วยคำที่ให้ความหมายได้โดยอิสระ มาติซอพ ให้ข้อสังเกตว่า คำประสมในภาษาคำโดด เช่น ภาษาล่าหู่ละ จะมีรูปร่างที่อาจจะดูเหมือนเป็นวลีทางวากยสัมพันธ์ได้ เช่น

คำประสม : va<sup>7</sup> sa<sup>4</sup> 'เนื้อหมู'

'หมู' 'เนื้อ'

วลีทางวากยสัมพันธ์ : qha<sup>6</sup>-se<sup>2</sup> ye<sup>2</sup> 'บ้านผู้ใหญบ้าน'

'หมูบ้าน — อยู่' 'บ้าน'

แต่คำประสมก็ยัง เป็นหน่วยทางภาษาที่มีความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Continuum) กล่าวคือ เป็นหน่วยที่มีเอกภาพทางความหมาย คือ หมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะและไม่สามารถแยกส่วนด้วยการเพิ่มองค์ประกอบ ซึ่งจะต่างจากวลีทางวากยสัมพันธ์ดังตัวอย่าง

คำประสม	:	* va <sup>7</sup> ve <sup>5</sup> sa <sup>4</sup>	'เนื้อของหมู'
		'หมู' 'ของ' 'เนื้อ'	
วลีวากยสัมพันธ์	:	qha <sup>6</sup> -se <sup>2</sup> pa <sup>4</sup> ye <sup>2</sup>	'บ้านผู้ใหญ่บ้านผู้ชาย'
		'หมู่บ้าน-อยู่' 'คำแสดงเพศชาย' 'บ้าน'	

### 3.1.1.1 รูปคำนาม

มาติชอฟกล่าวว่า คำนามประสมในภาษาล่าหู่จะอาจวิเคราะห์ให้เป็นคำประสมสองส่วนประชิดได้เสมอ (Two Immediate Constituents) เพราะเป็นการประสมที่แยกส่วนตามลำดับชั้นได้ชัดเจน และไม่กำกวม และจะเกิดคำประสมตามลำดับชั้นเป็นคำประสมชั้นที่หนึ่ง คำประสมชั้นที่สอง คำประสมชั้นที่สาม และต่อ ๆ ไปถ้าเป็นไปได้ มาติชอฟใช้เครื่องหมาย ' - ' แสดงรอยต่อในการประสม กล่าวคือ ถ้าเป็นคำประสมชั้นที่หนึ่งใช้ขีดเดียว เช่น ก-ข คำประสมชั้นที่สองใช้สองขีด เช่น ก-ข = ค คำประสมชั้นที่สามใช้สามขีด เช่น ก-ข=ค-ง-จ เป็นต้น

องค์ประกอบของคำนามประสมอาจประกอบด้วยหน่วยคำอิสระทั้งสองส่วนประชิด หน่วยคำอิสระประสมกับหน่วยคำไม่อิสระ หรือหน่วยคำไม่อิสระประสมกับหน่วยคำไม่อิสระ ดังต่อไปนี้

#### คำประสมชั้นที่หนึ่ง

หน่วยคำอิสระ	:	mw <sup>7</sup>	'ลิง'		
หน่วยคำอิสระ	:	sa <sup>4</sup>	'เนื้อ'	>	mw <sup>7</sup> - sa <sup>4</sup> 'เนื้อลิง'
หน่วยคำอิสระ	:	o <sup>3</sup>	'ศิระ'		
หน่วยคำไม่อิสระ	:	qo <sup>4</sup>	'สิ่งที่กลวง'	>	o <sup>3</sup> -qo <sup>4</sup> 'กะโหลกศิระ'
หน่วยคำไม่อิสระ	:	o <sup>2</sup>	'อุปสรรคนาม'		
หน่วยคำไม่อิสระ	:	si <sup>4</sup>	'สิ่งที่กลม'	>	o <sup>2</sup> - si <sup>4</sup> 'สิ่งที่กลม'

### คำประสมชั้นที่สอง

หน่วยคำอิสระ :  $va^7$  'หมู'

คำประสมชั้นที่หนึ่ง :  $o^3-qa^4$  'ศีรษะ' - 'สิ่งที่กลาง'

$va^7 = o^3-qa^4$  'ตัวหมู'

คำประสมชั้นที่หนึ่ง :  $si^6-qa^3$  'พิช-กึ่ง'

หน่วยคำไม่อิสระ :  $ku^5$  'แห้ง'

$si^6-qa^3 = ku^5$  'กึ่งไม้แห้ง'

คำประสมชั้นที่หนึ่ง :  $ya^7-\epsilon^3$  'ลูก-เล็ก'

คำประสมชั้นที่หนึ่ง :  $o^2-ha^5$  'รูปร่าง'

$ya^7-\epsilon^3 = o^2-ha^5$  'ตุ๊กตา'

### คำประสมชั้นที่สาม

คำประสมชั้นที่สอง :  $na^6 = o^2-phi^5$  'นก = อุปสรรคนาม-ริง'

คำประสมชั้นที่หนึ่ง :  $o^2-ho^3$  'อุปสรรคนาม-ส่วนล่าง'

$na^6 = o^2-phi^5 = o^2-ho^3$  'ส่วนล่างของริงนก'

หนึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า คำนาม ในความหมายรวม ที่หมายถึงคำนามโดดและ/หรือคำนามประสมหรือคำหลายพยางค์ และใช้วิธีเว้นวรรคหน่วยคำ สำหรับคำประสมโดยไม่ใช้เครื่องหมายใด ๆ ชั้นรอยต่อของหน่วยคำ

#### 3.1.1.2 รูปคำลักษณนาม

เมื่อพิจารณาจากรูปคำลักษณนามในภาษาล่าหู่ณะแล้ว จะพบข้อสังเกต 2 ประการ ประการแรกคือ คำลักษณนามในภาษานี้มีทั้งที่เป็นหน่วยคำเดียวซึ่งมักมีพยางค์เดียว และคำประสมซึ่งมีหลายพยางค์ เช่นเดียวกับคำนาม ประการที่สองคือ คำลักษณนามเป็นจำนวนไม่น้อยมีรูปซ้ำกับคำนาม โดยการซ้ำนี้อาจซ้ำเพียงบางส่วนหรือซ้ำโดยสมบูรณ์ทั้งคำก็ได้ ลักษณะดังกล่าวนี้อาจจะนำมาเป็นเกณฑ์การจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาล่าหู่ณะได้

### 3.1.2 การจำแนกตามจำนวนหน่วยคำ

ในที่นี้จะนำจำนวนหน่วยคำมาเป็นเกณฑ์ในการแยกโดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นหน่วยคำอิสระหรือไม่อิสระ ซึ่งเมื่อใช้เกณฑ์นี้จะพบว่าอาจจะแยกคำลักษณะนามออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

3.1.2.1 ลักษณะนามหน่วยคำเดียว ในจำนวนข้อมูล 386 คำ จะเป็นคำลักษณะนามหน่วยคำเดียว 193 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 50.2 เช่น

ga <sup>3</sup>	yo <sup>5</sup>	3	pa <sup>3</sup>	'ลูก ล้อ 3 ข้าง'
the <sup>5</sup>	du <sup>5</sup>	3	qho <sup>6</sup>	'ผ้า นุ่ง 3 ผืน'
che <sup>5</sup>	ke <sup>5</sup>	3	ye <sup>2</sup>	'ครก คำ ข้าว 3 บ้าง'

3.1.2.2 ลักษณะนามสองหน่วยคำ ในจำนวนข้อมูล 386 คำ จะเป็นคำลักษณะนามสองหน่วยคำ 154 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 39.6 เช่น

si <sup>6</sup>	sa <sup>5</sup>	lu <sup>5</sup>	3	sa <sup>5</sup>	lu <sup>5</sup>	'เสียนไม้ 3 เสียน'
ha <sup>5</sup>	ma <sup>5</sup>	3	ha <sup>5</sup>	ma <sup>5</sup>	'กระดัง 3 กระดัง'	
o <sup>2</sup>	ya <sup>1</sup>	3	ha <sup>5</sup>	pa <sup>5</sup>	'เวลา 3 เดือน'	

3.1.2.3 ลักษณะนามสามหน่วยคำ ในจำนวนข้อมูล 386 คำ จะเป็นคำลักษณะนามสามหน่วยคำ 38 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.8 เช่น

la <sup>7</sup>	chi <sup>6</sup>	pi <sup>5</sup>	3	la <sup>7</sup>	chi <sup>6</sup>	pi <sup>5</sup>	'กำปิ่น 3 กำปิ่น'
mi <sup>4</sup>	to <sup>7</sup>	qo <sup>4</sup>	3	mi <sup>4</sup>	to <sup>7</sup>	qo <sup>4</sup>	'หลุมดิน 3 หลุมดิน'
ho <sup>5</sup>	lo <sup>7</sup>	qo <sup>4</sup>	3	ho <sup>5</sup>	lo <sup>7</sup>	qo <sup>4</sup>	'เรือ 3 เรือ'

3.1.2.4 ลักษณะนามสี่หน่วยคำ ในจำนวนข้อมูล 386 คำ จะเป็นคำลักษณะนามสี่หน่วยคำ เพียง 1 คำเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.4 ลักษณะนามสี่หน่วยคำ คือ

lo <sup>7</sup>	ta <sup>5</sup>	ve <sup>5</sup>	li <sup>7</sup>	3	lo <sup>7</sup>	ta <sup>5</sup>	ve <sup>5</sup>	li <sup>7</sup>	'ม้วนหนังสือ 3 ม้วนหนังสือ'
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	---	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------------------

การจำแนกคำลักษณนามตามจำนวนหน่วยคำที่กล่าวมาข้างต้น มีข้อสังเกต 2 ประการ คือ ประการแรก คำลักษณนามถูกจำแนกออกเป็น 4 ประเภทอย่างชัดเจน หรืออีกนัยหนึ่งไม่มี คำลักษณนามคำใดอยู่กำกวมหรือตัดสินไม่ได้ว่าเป็นประเภทใด ประการที่สอง จะเห็นได้ว่าลักษณนาม หน่วยคำเดียวมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาลักษณนามทั้ง 4 ประเภท และคำลักษณนามสี่หน่วยคำก็พบ น้อยที่สุดคือพบเพียงคำเดียว ดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้ (ดูภาคผนวก ค. ประกอบ)

ตารางที่ 4 การจำแนกคำลักษณนามตามจำนวนหน่วยคำ

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณนามหน่วยคำเดียว	193	50.2
ลักษณนามสองหน่วยคำ	154	39.6
ลักษณนามสามหน่วยคำ	33	9.8
ลักษณนามสี่หน่วยคำ	1	0.4
	386	100.0

### 3.1.3 การจำแนกตามความคล้ายคลึงกับรูปนามที่เกิดร่วม

จากตัวอย่างที่ได้ให้ไว้ใน 3.1.2 ข้างต้นนั้น จะสังเกตได้ว่า มีคำลักษณนามเป็น จำนวนไม่น้อยที่มีรูปคล้ายคลึงกับคำนามที่เกิดร่วม ความคล้ายคลึงนี้อาจนำมา เป็นเกณฑ์ในการ จำแนกประเภทของคำลักษณนามออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ประเภทที่มีรูปแตกต่างกับคำนาม ที่เกิดร่วมและประเภทที่มีรูปคล้ายคลึงกับคำนามที่เกิดร่วม (ดูภาคผนวก ง.)

3.1.3.1 ลักษณนามที่มีรูปแตกต่างกับคำนามที่เกิดร่วม ในจำนวนคำลักษณนามที่รวม รวมได้ 386 คำ ผู้บอกภาษาให้คำลักษณนามที่มีรูปแตกต่างกับคำนามที่นำไปถาม 123 คำ ตัวอย่างเช่น

pe <sup>3</sup>	ka <sup>5</sup>	3	pe <sup>6</sup>	'ผ้าขี้ริ้ว	3	ชั้น'	
me <sup>6</sup>	pu <sup>1</sup>	3	di <sup>2</sup>	'แก้ม	3	ก้อน'	
pu <sup>2</sup>	lu <sup>3</sup>	qa <sup>4</sup>	3	khe <sup>5</sup>	'ผีเสื้อ	3	ตัว'
pha <sup>5</sup>		3	gho <sup>6</sup>	'ผ้า	3	ผืน'	

จากตัวอย่างคำลักษณนามที่มีรูปแตกต่างกับคำนามที่ยกมาข้างต้น จะสังเกตได้ว่า คำลักษณนามประเภทนี้มักจะเป็นคำพยางค์เดียวและมักจะมีลักษณะเป็นกลางๆ และอาจจะนำไปใช้กับนามได้หลายคำ ดังตัวอย่างเพิ่มเติมต่อไปนี้

#### ลักษณนาม pe<sup>6</sup>

เช่น							
mi <sup>2</sup>	gi <sup>2</sup>	3	pe <sup>6</sup>	'ที่ดิน	3	ชั้น'	
nu <sup>1</sup>	sa <sup>4</sup>	3	pe <sup>6</sup>	'เนื้อวัว	3	ชั้น'	
sa <sup>4</sup>	gi <sup>2</sup>	ku <sup>3</sup>	3	pe <sup>6</sup>	'หนังสือ	3	ชั้น'

#### ลักษณนาม kho<sup>5</sup>

เช่น						
sa <sup>1</sup>	pe <sup>2</sup>	3	kho <sup>5</sup>	'ส้ม	3	ก้อน'
chu <sup>1</sup>	pi <sup>3</sup>	3	kho <sup>5</sup>	'ขิง	3	ก้อน'
se <sup>3</sup>	no <sup>5</sup>	3	kho <sup>5</sup>	'หยก	3	ก้อน'

#### ลักษณนาม ye<sup>2</sup>

เช่น						
ca <sup>3</sup>	mu <sup>1</sup>	3	ye <sup>2</sup>	'ทุกทอผ้า	3	บ้าน'
tho <sup>4</sup>		3	ye <sup>2</sup>	'ลูก	3	บ้าน'
che <sup>5</sup>	ke <sup>5</sup>	3	ye <sup>2</sup>	'ครกตำข้าว	3	บ้าน'

3.1.3.2 ลักษณนามที่มีรูปซ้ำกับนามที่เกิดร่วม ผู้บอกภาษาได้ให้คำลักษณนามประเภทนี้

263 คำ และสังเกตได้ว่าการซ้ำนี้มีอัตราไม่เท่ากัน ลักษณะนามบางคำจะเป็นการซ้ำรูปของคำนามอย่างสมบูรณ์ เราอาจจะจำแนกลักษณะนามที่มีรูปซ้ำกับคำนามออกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้คือ

3.1.3.2.1 ลักษณะนามซ้ำรูปนามโดยสมบูรณ์ หมายถึง คำลักษณะนามที่มีรูปคำซ้ำทุกส่วนกับคำนามที่เกิดร่วมด้วย ไม่ว่าจะรูปคำนั้นจะเป็นหน่วยคำเดียวหรือคำประสมหรือเป็นคำที่มีอุปสรรคนาม  $v^2$  ลักษณะนามประเภทนี้พบ 182 คำ มาติชอฟเรียกลักษณะนามประเภทนี้ว่า ลักษณะนามซ้ำรูปนาม (Auto-classifiers : หน้า 73) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำลักษณะนามซ้ำรูปนามโดยสมบูรณ์แบบหน่วยคำเดียว

<u>va</u> <sup>5</sup>	3	<u>va</u> <sup>5</sup>	'กั๊นดั๊ก	3	กั๊นดั๊ก'
<u>kha</u> <sup>6</sup>	3	<u>kha</u> <sup>6</sup>	'หน้าไม้	3	หน้าไม้'
<u>Go</u> <sup>7</sup>	3	<u>Go</u> <sup>7</sup>	'เข็ม เข็มผ้า	3	เข็ม เข็มผ้า'

คำลักษณะนามซ้ำรูปนามโดยสมบูรณ์แบบสองหน่วยคำ

<u>mi</u> <sup>5</sup>	<u>qho</u> <sup>1</sup>	3	<u>mi</u> <sup>5</sup>	<u>qho</u> <sup>1</sup>	'ม้านั่ง	3	ม้านั่ง'
<u>ta</u> <sup>5</sup>	<u>qo</u> <sup>4</sup>	3	<u>ta</u> <sup>5</sup>	<u>qo</u> <sup>4</sup>	'ทียบ	3	ทียบ'
<u>qho</u> <sup>7</sup>	<u>qho</u> <sup>5</sup>	3	<u>qho</u> <sup>7</sup>	<u>qho</u> <sup>5</sup>	'หลอดลม	3	หลอดลม'

คำลักษณะนามซ้ำรูปนามโดยสมบูรณ์แบบสามหน่วยคำ

<u>khi</u> <sup>5</sup>	<u>to</u> <sup>5</sup>	<u>pe</u> <sup>5</sup>	3	<u>khi</u> <sup>5</sup>	<u>to</u> <sup>5</sup>	<u>pe</u> <sup>5</sup>	'จั้งเท้า	3	จั้งเท้า'
<u>ge</u> <sup>7</sup>	<u>pe</u> <sup>4</sup>	<u>ke</u> <sup>5</sup>	3	<u>ge</u> <sup>7</sup>	<u>pe</u> <sup>4</sup>	<u>ke</u> <sup>5</sup>	'ตาข่าย	3	ตาข่าย'
<u>qa</u> <sup>3</sup>	<u>qe</u> <sup>5</sup>	<u>le</u> <sup>5</sup>	3	<u>qa</u> <sup>3</sup>	<u>qe</u> <sup>5</sup>	<u>le</u> <sup>5</sup>	'ลูกกระเดือก	3	ลูกกระเดือก'

คำลักษณะนามซ้ำรูปนามโดยสมบูรณ์แบบสี่หน่วยคำ

<u>lo</u> <sup>7</sup>	<u>ta</u> <sup>5</sup>	<u>ve</u> <sup>5</sup>	<u>li</u> <sup>7</sup>	3	<u>lo</u> <sup>7</sup>	<u>ta</u> <sup>5</sup>	<u>ve</u> <sup>5</sup>	<u>li</u> <sup>7</sup>	'ม้วนหนังสือ	3	ม้วนหนังสือ'
------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	---	------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	--------------	---	--------------



คำลักษณนามซ้ำรูปนามโดยสมบูรณ์ที่รูปค่านามมีอุปสรรคนาม  $\text{ว}^2$  นำหน้า

$\text{ว}^2 \text{li}^1$       3  $\text{ว}^2 \text{li}^1$       'ธรรมนิยม 3 ธรรมนิยม'  
 $\text{ว}^2 \text{la}^3 \text{si}^4$       3  $\text{ว}^2 \text{la}^3 \text{si}^4$       'ไค 3 ไค'

ลักษณนามซ้ำรูปนามโดยสมบูรณ์นี้ พบว่า บางคำอาจนำไปใช้กับนามอื่น  
 ได้อีกด้วย เช่น

ก.  $\text{ye}^2$       3  $\text{ye}^2$       'บ้าน 3 บ้าน'  
 $\text{che}^1 \text{ki}^5$       3  $\text{ye}^2$       'ที่อยู่อาศัย 3 บ้าน'  
 $\text{he}^1 \text{so}^5 \text{pho}^1$       3  $\text{ye}^2$       'เรือสำเภา 3 บ้าน'

ซึ่งอาจจะพอดีความได้ว่า บ้าน ที่อยู่อาศัย และ เรือสำเภา ต่างจัดเข้า  
 เป็นวัตถุในกลุ่มเดียวกันตามโลกทัศน์ของชาวลำหูนะ

ข.  $\text{ha}^5 \text{pa}^5$       3  $\text{ha}^5 \text{pa}^5$       'ดวงเดือน 3 ดวงเดือน'  
 $\text{ว}^2 \text{ya}^1$       3  $\text{ha}^5 \text{pa}^5$       'เวลา 3 เดือน'

ในกรณีนี้  $\text{ha}^5 \text{pa}^5$  'ดวงเดือน' ถูกนำไปใช้เป็นลักษณนามหน่วยนับใน  
 การกำหนดช่วงของเวลา

ค.  $\text{he}^5$       3  $\text{he}^5$       'ไร่ 3 ไร่'  
 $\text{sa}^5 \text{ma}^5$       3  $\text{he}^5$       'ข้าวโพด 3 ไร่'

ตัวอย่างนี้ก็เช่นเดียวกัน  $\text{he}^5$  'ไร่' ถูกนำไปใช้เป็นลักษณนามหน่วยวัดใช้  
 ในการบอกจำนวนของข้าวโพด

3.1.3.2.2 ลักษณนามซ้ำรูปนามบางส่วน หมายถึง คำลักษณนามที่มีรูป  
 คำซ้ำ เป็นบางส่วนกับรูปค่านาม การซ้ำรูปนามบางส่วนนี้จะเกิด เฉพาะเมื่อรูปค่านาม เป็นคำหลาย  
 หน่วยคำ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการซ้ำหน่วยคำสุดท้ายหรือสองหน่วยคำสุดท้าย ผู้บอกภาษาได้ให้คำ  
 ลักษณนามประเภทนี้ 151 คำ ดังตัวอย่าง



คำลักษณนามซ้ำรูปนามบางส่วนแบบซ้ำหน่วยคำสุดท้ายหรือสองหน่วยคำสุดท้าย

pa <sup>1</sup>	<u>Go<sup>1</sup></u>	3	<u>Go<sup>1</sup></u>	'กระตุกขากรรไกร	๓	กระตุก'
mt <sup>1</sup>	<u>cu<sup>5</sup></u>	3	<u>cu<sup>5</sup></u>	'ตั้งสัตว์	๓	ตั้ง'
lo <sup>2</sup>	<u>qa<sup>3</sup></u>	3	<u>qa<sup>3</sup></u>	'ล่าธาร	๓	ล่าธาร'
ha <sup>4</sup>	<u>po<sup>5</sup> ho<sup>6</sup></u>	3	<u>po<sup>5</sup> ho<sup>6</sup></u>	'กระเป๋ากางเกง	๓	กระเป๋'
khɿ <sup>5</sup>	<u>mɛ<sup>4</sup> cu<sup>5</sup></u>	3	<u>mɛ<sup>4</sup> cu<sup>5</sup></u>	'สั้นเท้า	๓	สั้นเท้า'
ɔ <sup>2</sup>	<u>Gu<sup>3</sup> tɛ<sup>6</sup></u>	3	<u>Gu<sup>3</sup> tɛ<sup>6</sup></u>	'ล่าไส้	๓	ล่าไส้'

คำลักษณนามซ้ำรูปนามบางส่วนแบบซ้ำหน่วยคำไม่แน่นอน

<u>si<sup>3</sup></u>	ni <sup>5</sup>	3	<u>si<sup>3</sup></u>	'วันศีล	๓	วันศีล'			
Gɿ <sup>2</sup>	<u>ce<sup>5</sup></u>	qo <sup>4</sup>	3	<u>ce<sup>5</sup></u>	๓	น้ำตก'			
pi <sup>3</sup>	thɔ <sup>6</sup>	mt <sup>5</sup>	tu <sup>2</sup>	3	<u>pi<sup>3</sup> thɔ<sup>6</sup></u>	'แก้อ้อ	๓	แก้อ้อ'	
i <sup>3</sup>	mu <sup>5</sup>	<u>khɿ<sup>5</sup></u>	si <sup>4</sup>	qu <sup>3</sup>	3	<u>khi<sup>5</sup></u>	'กิมม้า	๓	กิมม้า'

จากตัวอย่างเหล่านี้ พอลจะสังเกตได้ว่าการซ้ำบางส่วนก็คือ การซ้ำเพียงบางหน่วยคำในคำนามที่เป็นคำประสม หรือเป็นคำที่เติมอุปสรรคไว้ มาติชอฟเรียกลักษณนามเหล่านี้ว่า ลักษณนามซ้ำรูปนามบางส่วน (Partial Auto-classifier) ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงให้เห็นลักษณะการซ้ำรูปนามบางส่วนของลักษณนาม ซึ่งเกิดร่วมกับคำประสมและคำเติมอุปสรรคได้

ก.	su <sup>3</sup>	<u>ce<sup>2</sup></u>	3	<u>ce<sup>2</sup></u>	'ยาสูบ	๓	ต้น'
					'ยาสูบ'	'ต้น'	

ข.	a <sup>3</sup>	}	<u>khe<sup>5</sup></u>	3	<u>khe<sup>5</sup></u>	'เชือก	๓	เชือก'			
	ca <sup>3</sup>										
								'อุปสรรค'	'เชือก'	๓	'เชือก'

สำหรับความหมายของอุปสรรคนี้ ผู้บอกภาษาไม่สามารถบอกได้ว่า อุปสรรคเหล่านี้มีความหมายว่าอย่างไร บอกได้แต่เพียงว่าเป็นหน่วยที่ต้องเติมเข้าไป แต่มีความหมายไม่แน่ชัด

ในการถามข้อมูลนั้น บางครั้งผู้บอกภาษาจะให้ลักษณะนามหลายคำ สำหรับคำถามที่นำไปถาม ในกรณีที่มีการให้ลักษณะนามซ้ำรูปสมบูรณ์และซ้ำรูปบางส่วนอยู่ด้วยกัน ผู้บอกภาษาไม่สามารถให้คำอธิบายได้ว่า ลักษณะนามคำใดเหมาะสมกว่า โดยให้เหตุผลว่าถ้าออกเสียงแบบไทยได้ "โพเราะ" กวาก็ใช้แบบนี้

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า ลักษณะนามที่เป็นการซ้ำรูปนามที่เกิดร่วมด้วยนั้น เป็นลักษณะนามสำหรับคำถามที่หมายถึงสิ่งไม่มีชีวิตทั้งสิ้นยกเว้นคำเดียวคือ คำว่า  $pa^3 ma^5$  'แมลง' ซึ่งใช้ลักษณะนามซ้ำบางส่วน  $ma^5$

$pa^3 ma^5$  3  $ma^5$  'แมลง 3 แมลง'

### 3.2 การจำแนกคำลักษณะนามตามการเกิดร่วมกับคำบอกจำนวน

คำลักษณะนามในภาษาล่าหู่ะนั้นมีบางคำที่อาจจะเกิดร่วมกับคำบอกจำนวนได้เพียงบางคำ ขณะที่บางคำก็เกิดร่วมกับคำบอกจำนวนได้หลายคำ คำบอกจำนวนที่จะใช้จำแนกคำลักษณะนามตามการเกิดร่วมกันได้นั้น มี 2 กลุ่มคือ 1) คำบอกจำนวน  $te^1$  'หนึ่ง' 2) คำบอกจำนวนอื่น ๆ

3.2.1 คำลักษณะนามที่ปรากฏได้เฉพาะหลังคำบอกจำนวน  $te^1$  'หนึ่ง' หมายถึง คำลักษณะนามที่จะไม่เกิดหลังคำบอกจำนวนคำอื่นเลย นอกจาก  $te^1$  'หนึ่ง' เท่านั้น คำลักษณะนามประเภทนี้รวบรวมได้ 6 คำ ดังต่อไปนี้

$pa^5$	เช่น	$cho^5$	1	$pa^5$	'คนกลุ่มหนึ่ง (ในกลุ่มใหญ่)'
		$ca^2 khe^4 co^1$	1	$pa^5$	'จระเข้กลุ่มหนึ่ง (ในกลุ่มใหญ่)'
		$qho^5$	1	$pa^5$	'ภูเขากลุ่มหนึ่ง (ในกลุ่มใหญ่)'

<u>pha</u> <sup>4</sup>	เช่น	cho <sup>5</sup>	1	<u>pha</u> <sup>4</sup>	'คน(ทั้ง)หนึ่งกลุ่ม'
		ca <sup>2</sup> khe <sup>4</sup> co <sup>1</sup>	1	<u>pha</u> <sup>4</sup>	'จระเข้(ทั้ง)หนึ่งกลุ่ม'
		qho <sup>5</sup>	1	<u>pha</u> <sup>4</sup>	'ภูเขา(ทั้ง)หนึ่งกลุ่ม'

<u>pha</u> <sup>4</sup> <u>pha</u> <sup>4</sup>	เช่น	cho <sup>5</sup>	1	<u>pha</u> <sup>4</sup> <u>pha</u> <sup>4</sup>	'คนกลุ่มเดียวบางส่วน'
		ca <sup>2</sup> khe <sup>4</sup> co <sup>1</sup>	1	<u>pha</u> <sup>4</sup> <u>pha</u> <sup>4</sup>	'จระเข้กลุ่มเดียวบางส่วน'
		qho <sup>5</sup>	1	<u>pha</u> <sup>4</sup> <u>pha</u> <sup>4</sup>	'ภูเขากลุ่มเดียวบางส่วน'

<u>ca</u> <sup>5</sup>	เช่น	cho <sup>5</sup>	1	<u>ca</u> <sup>5</sup>	'คนคู่เดียว'
		co <sup>2</sup> pa <sup>5</sup> co <sup>2</sup> e <sup>5</sup>	1	<u>ca</u> <sup>5</sup>	'พ่อแม่คู่เดียว'
		co <sup>2</sup> pho <sup>1</sup> co <sup>2</sup> mi <sup>1</sup>	1	<u>ca</u> <sup>5</sup>	'สามีภรรยาคู่เดียว'

<u>ge</u> <sup>5</sup>	เช่น	cho <sup>5</sup>	1	<u>ge</u> <sup>5</sup>	'คนกลุ่มเดียวทั้งกลุ่มด้วยกัน'
		ca <sup>2</sup> khe <sup>4</sup> co <sup>1</sup>	1	<u>ge</u> <sup>5</sup>	'จระเข้กลุ่มเดียวทั้งกลุ่มด้วยกัน'
		st <sup>3</sup> ve <sup>6</sup>	1	<u>ge</u> <sup>5</sup>	'ดอกไม้กลุ่มเดียวทั้งกลุ่มด้วยกัน'

<u>gi</u> <sup>5</sup>	เช่น	cho <sup>5</sup>	1	<u>gi</u> <sup>5</sup>	'คนกลุ่มเดียวโดด ๆ'
		nu <sup>1</sup>	1	<u>gi</u> <sup>5</sup>	'วัวกลุ่มเดียวโดด ๆ'
		st <sup>3</sup> ve <sup>6</sup>	1	<u>gi</u> <sup>5</sup>	'ดอกไม้กลุ่มเดียวโดด ๆ'

จะเห็นได้ชัดว่าลักษณะนามเหล่านี้ ล้วนเป็นลักษณะนามบอกการจับกลุ่ม (group Classifier) เสียทั้งสิ้น และในบรรดาคำลักษณะนามที่ปรากฏเฉพาะหลังคำออกจำนวน te<sup>1</sup> 'หนึ่ง' ที่ยกมาทั้งหมด 6 คำนั้น คำลักษณะนาม ca<sup>5</sup> 'คู่' เป็นคำลักษณะนามที่เกิดร่วมในวลีที่คำนามเป็นมนุษย์เท่านั้น ส่วนคำอื่น ๆ เกิดร่วมกับคำนามได้ทั้งที่เป็นมนุษย์ สัตว์ และสิ่งของ นอกจากนี้ คำลักษณะนาม pa<sup>4</sup> และ pha<sup>4</sup> pha<sup>4</sup> จะใช้แทนที่กันได้ทุกกรณี

### 3.2.2 คำลักษณนามที่เกิดหลังคำบอกจำนวนอื่น ๆ

คำลักษณนามประเภทนี้หมายถึงคำในตำแหน่งหลังคำบอกจำนวนทุกคำ ได้แก่ คำลักษณนามที่เหลือทุกคำในรายการคำลักษณนาม ในภาคผนวก ข. จำนวน 380 คำ



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย